

OUTDOOROVÉ ORIENTAČNÍ AKTIVITY

Vytvořeno v rámci projektu Gymnázium Sušice – Brána vzdělávání II

Autor: Mgr. Jaroslav Babka

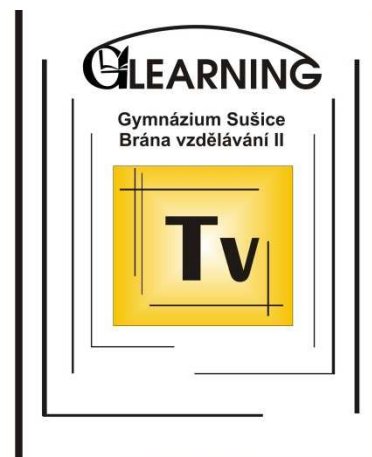
Škola: Gymnázium Sušice

Předmět: Tělesná výchova

Datum vytvoření: březen 2014

Třída: septima osmiletého studia

Označení: VY_INOVACE_32_TV-1_10

Anotace a metodické poznámky:

Jedná se o soubor čtyř pracovních listů se zadáním teoretických i praktických úkolů k outdoorovým orientačním aktivitám. Na pracovních listech jsou představeny pro studenty jak asi již známé, ale i nové či netradiční outdoorové orientační aktivity. Krom rozšíření teoretických znalostí z této tematiky dochází i opakování a procvičování praktických znalostí z geografie. Za předpokladu mezipředmětového přenosu musí totiž studenti prokázat jisté dovednosti při práci s mapou.

V první části pracovních listů je otestována dosavadní znalost tematiky. Aktivity pro studenty tvoří jakousi zahřívací část sloužící i jako uvedení do problematiky. Druhá část pracovních listů je přínos nových znalostí pro studenty, zde si prohlubují a aktivně rozšiřují své znalosti tělesně-výchovné a sportovní oblasti. Ve třetí, časově nejnáročnější, části pracují na základě zadaných úkolů s mapou. V pracovních listech je pouze naskenovaná ukázka mapy. Pro nejlepší využití potenciálu doporučuji pracovat s reálným mapovým podkladem – pokud je možnost s mapou pro orientační běh, ale získat tuto mapu bez aktivního závodění není snadné. Další, asi neschůdnější, možnosti jsou mapy turistické v měřítku 1:50 000. Je ovšem nutné, aby vyučující tělesné výchovy připravil mapy dle počtu žáků ve skupině, popř. pracoval s malými skupinami žáků. Dále musí připravit danou trasu orientačního běhu / horských kol. Musí studentům označit start, cíl, a dále řadu kontrolních bodů očíslovaných od 1, 2, atd. Teprve poté je zajištěna sice náročná, ale smysluplná práce studentů rozvíjející geografické a outdoorově orientační znalosti a dovednosti. **Pro poslední aktivitu je tedy nutné, aby si každý vyučující připravil svůj mapový podklad.**

Na závěr pracovních listů jsou úkoly vypracované v „Možném řešení úkolů“. Zde je i podrobně popsána poslední aktivita při práci s mapovým podkladem a její zadání.

Použité zdroje:

Mikoška Jaroslav: Outdoorové sporty, Computer Press, Brno 2006, ISBN 80-251-0896-1.

Babka Jaroslav: Modifikovaná Xterra Gymnázia Sušice, závěrečná práce prohlubujícího studia na ZČU Plzeň, 2012.

Mareš Jiří, Nevrkla Jan a kol.: Šumava – Povydrří, soubor turistických map 1:50000, 4. vydání, TRASA spol. s.r.o., Praha 2007, ISBN 978-80-7324-111-7.

Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.

Orientační outdoorové aktivity

Než začneme s představením a praktickou zkouškou některých orientačních outdoorových aktivit, a to jak her nebo i plnohodnotných sportů, je tvým úkolem charakterizovat tyto pojmy: Outdoor

.....

.....

.....

Survivalové aktivity

.....

.....

.....

Orientační sport (orienteering)

.....

.....

.....

Sportovní disciplíny outdoorových orientačních aktivit

Napiš veškeré orientační soutěžní disciplíny, o kterých víš, že jsou pořádány oficiální soutěže:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Orientační běh

OB někdy též „orientáček“ je sport, kde jsou spojeny vytrvalostní běh a orientace v neznámém terénu. Za pomoci mapy a buzoly závodníci absolvují trasu v terénu, který bývá většinou zalesněný a ohraničený startem, cílem, kontrolami a konečně i mapou samotnou.

Závodníci se pohybují terénem libovolně, omezení však mohou být zakázanými prostory nebo naopak povinnými úseky (z důvodu bezpečnosti apod.). Soutěžit se může na různých délkách tras – dlouhé, klasické, krátké (sprinty) nebo parkový OB. Závod se také může konat s pevným pořadím kontrol nebo si závodník volí pořadí průchodu kontrol sám (tzv. scorelauf).

Parkový orientační běh

Vedle klasických či zažitých forem OB se stále rozvíjí tzv. „parkáč“. Je to především z důvodu vyšší zajímavosti či přehlednosti pro diváky a média. Má tedy potenciál na větší komerční úspěšnost. Běhá se v parcích nebo sadech měst, na okrajových sídlištích apod. Světový pohár se např. běžel i v Benátkách.

Lyžařský orientační běh nebo **orientační běh na horských kolech** jsou další odnože či disciplíny, které vznikly z lidské touhy zkoušet a objevovat nové věci a pokořit další výzvy. MTBO, čili „orientáček“ horských kol je již plnohodnotná disciplína, ve které se koná Český pohár. Kromě vynikající práce s mapou ve větší rychlosti a dobré kondice je nutná i dobrá technika jízdy na MTB, neboť závody bývají pořádány v obtížném terénu.

Další, extrémní, formy orientačního soutěžení

Horský orientační běh, zkratkou „HROB“! Jedná se o závod dvojic, z důvodu větší bezpečnosti, v terénu na velmi dlouhé distance. Pořadí kontrol je předem stanovené a vítězí dvojice, která danou trasu zvládne v nejrychlejší čas. Trasy bývají o délkách mezi 20 (pro ženy) a 30 km (pro mužské kategorie), tato vzdálenost je ovšem měřena nejkratším možným spojením kontrolních bodů.

Rogaining je také extrémní vytrvalostní závod týmů. Družstva (většinou dvou až pětičlenná) mají za úkol najít na daném území pomocí mapy a kompasu co

nejvíce kontrol v určitém časovém limitu. Limity bývají od 6 hodin (začátečníci, děti apod.) nebo častěji 12 a 24 hodin. Zajímavostí určitě je, že bývalá studentka Gymnázia Sušice Jana Spěváčková je vicemistryní světa v juniorské kategorii.

Bike adventure se oproti předchozím orientačním sporům jede podle „normální“ turistické / cykloturistické mapy. Závody jsou založeny na principu scorelaufu. Cílem je za určitý časový limit nasbírat body za jednotlivé kontroly, přičemž ty jsou ohodnoceny různou hodnotou. Jde tedy o získání co nejvyššího počtu bodů v časovém limitu. Jezdí se většinou ve dvojicích a mohou mít více etap, tzn. jsou vícedenní.

V příloze na mapovém podkladu vyznač, změř a přepočítej na reálnou vzdálenost:

A. Nejkratší možnou trasu od startu až do cíle „vzdušnou čarou“

B. Trasu, kterou bys volil jako závodník

C. Nakresli výškový profil tebou zvolené trasy

Možné řešení zadaných úkolů:

Charakterizuj tyto pojmy:

Outdoor - jedná se o pojem s velmi širokým významem. Pokud bychom zobecnili, jsou to aktivity konané „venku za dveřmi“ většinou ale spojené s nějakým dobrodružstvím či prožitkem. Je zde ale vždy propojen jakýsi „milostný“ trojúhelník člověk – pohyb – příroda.

Survivalové aktivity – jedná se o extrémní formu outdoorových aktivit. Jde o fyzickou i psychickou zkoušku vytrvalosti a odolnosti na hranici možností lidského organismu. Zaměřují se na schopnost přežít v obtížných podmínkách.

Orientační sport (orienteering) – spojuje fyzickou a psychickou aktivitu k dosažení cíle. Orientace nejen v terénu, ale i v mapě, je v mnoha případech základní podmínkou pro outdoorové soutěže a hry.

Napiš veškeré soutěžní disciplíny, o kterých víš, že jsou pořádány oficiální soutěže:

Orientační běh - klasický

Orientační běh – parkový (parkáč), park orienteering

Lyžařský orientační běh (LOB)

Orientační závod horských kol (MTBO)

Horský orientační běh

Rogainig

Bike adventure

V příloze na mapovém podkladu vyznač, změř a přepočítej na reálnou vzdálenost:

A. Nejkratší možnou trasu od startu až do cíle „vzdušnou čarou“

Studenti si ve své mapě narýsují a změří vzdálenost v centimetrech. Pak podle měřítky mapy vypočítají kilometrovou vzdálenost celého závodu. Musí postupovat od startu, pořadím všech kontrol, až k cíli.

B. Trasu, kterou bys volil jako závodník

Nyní si studenti vyzkouší v podstatě mapový trénink orientačního běžce. Musí totiž takticky promyslet trasu závodu, teoreticky vyhodnotit prostupnost terénu a rychlost běhu (chůze) na různém povrchu terénu. Je vhodné jim přiblížit možné lesní povrchy a pomoci jim tak s plánováním trasy. Jinak se poběží na zpevněné lesní cestě určené pro těžkou techniku a jinak vysokou trávou. Zároveň musí zvážit výškový profil a možné nastoupané metry v případě nevhodného zvolení trasy běhu.

C. Nakresli výškový profil tebou zvolené trasy

Na závěr studenti podle vrstevnic v mapovém podkladu vypíší a pak i nakreslí výškový profil svojí teoretické závodní trasy. Zde je na místě povolit studentům jistou toleranci. Ne vždy lze vrstevnice z map přesně odečíst.